

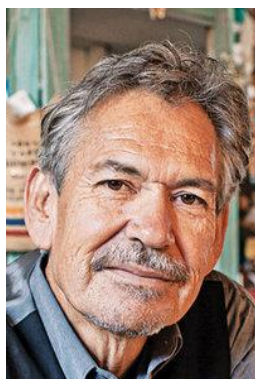
Aristoteles en Dante ontdekken de geheimen van het universum

Benjamin Alire Sáenz

Blossom Books

(door Vera De Smet)

OVER DE MAKER

Benjamin Alire Sáenz (1954, New Mexico, USA) groeide op als jongste van zeven kinderen. Als jongvolwassene had hij een interesse voor geesteswetenschappen en filosofie, wat hij dan ook aan de universiteit ging studeren. Daarna woonde hij zelfs een tijdje in Leuven om theologie te studeren. Toch besloot hij om nog een nieuwe studie aan te gaan, dit keer koos hij voor Engels en 'Creative Writing' aan de universiteit van Texas en later ook in Stanford. Dat was dan ook het startschot van zijn succesvolle literaire carrière. Hij won namelijk talloze literatuurprijzen, waaronder maar liefst 5 (!) verschillende prijzen voor "Aristoteles en Dante ontdekken de geheimen van het universum". Daarnaast schreef hij nog enkele kinderboeken, "Young Adults"-romans en gedichtenbundels. Tijdens zijn schrijverscarrière, bleef hij – drieëntwintig jaar lang – les geven aan de universiteit van Texas. Wat hij zelf zegt over zijn schrijverschap? "Ik weet niet

hoe dat moet, *niet* schrijven."

1. VERHAAL

Personages

Zoals de titel al doet vermoeden zijn er **twee** belangrijke protagonisten in dit verhaal: **Aristoteles** en **Dante**. Allebei zijn ze vernoemd naar een belangrijk historisch personage, respectievelijk een Grieks filosoof en wetenschapper van voor Christus en een Italiaanse schrijver en moraalfilosoof uit de 14de eeuw. Beiden soms wat ongemakkelijk tegenover hun naam, maar 'nomen est omen' (de naam is een voorteken): allebei zijn ze zoekend naar de wereld rondom hen en naar hun plaats in die soms bizarre, dan weer prachtige maar vaak ook harde en moeilijke wereld.

Aristoteles – roepnaam '**Ari**' – groeit op als jongste van een gezin van vier kinderen. Hij heeft twee oudere zussen en een oudere broer, die hij geen van hen frequent ziet. Op zijn oudere broer Bernardo rust een taboe: er wordt niet over gesproken, er zijn geen foto's van hem in het huis te vinden, ... omdat hij – beschuldigd van een dubbele moord – in de gevangenis zit. Ari **worstelt** enorm met dat 'stilzwijgen' van zijn broer, hij wil er graag over praten en verhalen over horen, maar hij beseft dat dat niet zomaar kan. Daarnaast is er ook nog de kwestie van afkomst: zijn familie is Mexicaans maar hij woont in de Verenigde Staten en voelt zich daardoor ook niet echt volledig 'Mexicaans'. Hij voelt zich als het ware een '**mislukte Mexicaan**'. (Zie ook deel "Thema's").

Op school is hij veeleer een **grijze muis** dan 'the popular guy': hij heeft weinig vrienden en die vrienden die hij heeft, zijn soms twijfelachtig écht vrienden te noemen. Hij heeft ook geen behoefte aan veel menselijk contact: hij is graag **alleen**. Dat verandert echter tijdens de zomer: hij begint wat meer te sporten, hij krijgt een auto van zijn ouders, ... en begint zich ook stilletjes aan beter in zijn vel te voelen. Daarnaast doet het aanhoudende contact met Dante hem goed en laat het hem toe om zichzelf te leren kennen, zoals hij echt is.

Bij **Dante**, echter, liggen de kaarten anders. Hij is een **optimistische**, vrolijke en slimme jongen – misschien zelfs een tikkeltje naïef – en heeft een uitstekende band met zijn **ouders**. Hij is bovendien enig kind. Zijn ouders leerden hem al van kinds af aan dat Dante **anders** is dan de rest, maar dat hij fier mag zijn op wie hij is. Die les is Dante duidelijk bij gebleven want hij schaamt zich niet voor wie hij is, hij komt er gewoon voor uit. Dat legt hem helaas niet altijd windeieren: hij loopt niet weg van gevaarlijke situaties, maar gelooft rotsvast in zijn idealen en normen, iets wat anderen niet altijd respecteren en accepteren.

Tip! Het is duidelijk dat Ari en Dante een verschillend karakter hebben. Het kan leuk zijn om samen met de KJV'ers twee kolommen te maken: de eigenschappen van Ari en de eigenschappen van Dante. Laat hen zelf adjectieven bedenken die bij de twee jongens passen. Daarna kan je verder ingaan op de personages, door de vragen hier onder te stellen.

- In welke personage herken jij je het meest: Ari of Dante? Waarom? Vertel.
- Welk personage vind je (on)sympathiek? Waarom? Vertel.
- Vind jij de vriendschap (en liefde) tussen Ari en Dante realistisch beschreven? Waarom (niet)? Denk je dat dit in het echt ook zou kunnen gebeuren? Waarom (niet)?

Naast de twee protagonisten spelen ook hun respectievelijke **families** een rol in het boek, weliswaar meer om de inkadering van de personages te benadrukken en te vervolledigen dan om hun inhoudelijke functie. De familieleden van Ari zijn geen 'praters', behalve dan de mama misschien, maar enkel dat is niet voldoende voor Ari. Zijn vader heeft gevochten in de Vietnamoorlog en die blijvende herinneringen maken van hem een gesloten, in zichzelf gekeerde man met een zekere tristesse over zich heen. De ouders van Dante, daarentegen, zijn liefdevol, bekommerd en staan heel dicht bij hun zoon. Beide families maken een mooie **evolutie** mee, waardoor ze dichter naar elkaar groeien, meer praten met elkaar en ook onderling goed bevriend worden.

- Bij welke ouders zou jij je het meest thuis voelen: bij die van Ari of van Dante? Waarom? Vertel.
- In welke ouders herken jij jouw ouders het meeste? Waarom? Vertel.

Structuur en titel

Het boek bestaat uit **zes** grote delen, elk onderverdeeld in kleinere, genummerde **thema's**, die sterk verschillen in lengte. De grote delen zijn niet genummerd of hebben geen letter, maar ze starten telkens met een slagzin of een samenvatting van het thema en daaronder een quote. We geven een overzicht:

1. *De andere regels van de zomer*
We leren het ik-personage (Ari) en zijn familie kennen. Tijdens de vakantie ontmoeten Ari en Dante elkaar aan het zwembad: Dante stelt voor om Ari te leren zwemmen. Het begin van een mooie, diepgaande vriendschap
2. *Vogels vallen uit de hemel*
Ari is ziek en moet een hele poos binnen blijven. We komen meer te weten over de vader van Ari en waarom hij zo in zichzelf gekeerd is. Dante laat weten dat hij, samen met zijn ouders, voor een jaar naar Chicago zal verhuizen.
3. *Het einde van de zomer*
Na het ongeluk met de vogel wordt Ari wakker in het ziekenhuis: zijn beide benen zijn gebroken en hij heeft een moeilijke, maar succesvolle operatie ondergaan. Een lange revalidatie staat hem te wachten. Er is een eerste intiem moment tussen Ari en Dante, wanneer Dante voorstelt om Ari te wassen. Het einde van de zomer is gekomen en Dante vertrekt naar Chicago.
4. *Letters op een bladzijde*
Het nieuwe schooljaar start en Ari ontvangt heel wat brieven van Dante; zelf schrijft hij er nu en dan eentje terug. De aandacht van Ari wordt getrokken door een meisje en beetje bij beetje begeeft hij zich meer in de wereld van meisjes, feestjes, bier, ... Dante schrijft meer en meer over jongens in zijn brieven.
5. *Weet je nog, die regen?*

Dante en zijn ouders zijn terug in El Paso. Hij en Ari praten meer en meer over jongens en, op vraag van Dante, kussen ze. Het wordt een raar moment, waaraan ze beiden liever niet terug denken. De tante van Ari, die een relatie met een vrouw heeft, is overleden en samen met zijn ouders gaan ze naar Tucson.

6. Alle geheimen van het universum

Ari en zijn ouders zijn terug in El Paso en hij bezoekt Dante. Dante's vader vertelt dat hij in het ziekenhuis ligt omdat hij in elkaar geslagen is. Ari reageert furieus en emotioneel. Uiteindelijk komt, door aansturen van zijn ouders, het besef bij Ari dat Dante niet alleen verliefd is op hem maar dat ook hij verliefd is op Dante.

Dante en Ari zijn beiden 15 jaar en zitten dus volop in hun **puberteit**: het is voor hen beiden een periode waarin ze zichzelf en de wereld rondom hen leren kennen, of, zoals ze het zelf zeggen: "de geheimen van het universum ontdekken". Ze leren hun ouders beter kennen, ze leren elkaar beter kennen, ...

- Vind jij de titel goed gekozen? Waarom (niet)? Vertel.
- Welke 'geheimen van het universum' ontdekken de twee jongens?
- Zou jij een andere titel gekozen hebben, mocht je de auteur van het boek zijn? Waarom (niet)? Vertel.
- Denk je, zoals Ari, dat het mogelijk is om alle geheimen van het universum te ontdekken? Waarom (niet)? Vind jij dat nodig? Vertel.
- Spreekt de titel jou aan? Waarom (niet)? Vertel.

Vertelperspectief

In het boek wordt duidelijk met een **ik-verteller** gewerkt: we zien en beleven alles, doorheen het volledige boek, door de ogen van **Ari**. Aangezien er twee belangrijke protagonisten zijn, is dit natuurlijk op z'n minst een bijzondere keuze te noemen. Hiermee richt de auteur de **focus** volledig op Ari en hoe hij de dingen beleeft, en niet op Dante. De vraag waarom hij dit deed is interessant, maar een pasklaar antwoord daarop vinden is niet mogelijk. Misschien is deze keuze gemaakt omdat Ari een moeilijker aanvaardingsproces dan Dante doormaakt, of omdat de banden met zijn familie minder innig zijn dan die van Dante.

- Wie vertelt het verhaal? Had je dat al snel in het verhaal door?
- Waarom wordt het verhaal verteld vanuit het standpunt van Ari, denk je?
- Hoe zou het verhaal anders geweest zijn mocht niet Ari maar Dante de ik-verteller geweest zijn? Vertel.
- Vind jij het standpunt van Ari belangrijker dan dat van Dante? Waarom (niet)? Vertel.
- Begrijp je de keuze van de auteur? Waarom (niet)? Wat zou jij gekozen hebben, mocht je de auteur van dit boek zijn? Vertel.

2. VERWERKING

Thema's

'Coming of age': de zoektocht naar zichzelf

Het genre van het boek kunnen we zeker omschrijven als '**coming of age**', dat vertelt over de ontwikkeling van adolescentie **naar volwassenheid**. Het spreekt voor zich dat dit dan ook één van de belangrijkste thema's van het boek is. Het boek spitst zich vooral toe op een aantal aspecten: een sociaal-cultureel aspect, een familiaal aspect en een seksueel-relatieel aspect. We bespreken deze drie aspecten kort.

Het eerste, **sociaal-cultureel** aspect gaat over de etnische achtergrond van de jongens. Zij wonen allebei in El Paso, een stad in de **Verenigde Staten** die op de grens met **Mexico** ligt. Ze zijn tevens allebei afkomstig uit een Mexicaanse familie, getuige daarvan zijn hun familienamen: Aristoteles Mendoza en Dante Quintana. Dat zorgt voor heel wat verwarring, vragen en, zeker bij Ari, een soort tweestrijd:

“Volgens mij zit het je dwars dat je Mexicaans bent, of niet?’ ‘Helemaal niet.’ Ik keek hem aan. ‘Oké, het zit me dwars.’” (p. 42)

- Wat vind je ervan dat Ari zo twijfelt aan zijn afkomst en achtergrond? Begrijp je het? Waarom (niet)?
- Wat is een echte Belg? Voel jij je een echte Belg? Waarom (niet)? Vertel.
- Ben jij fier op je afkomst? Waarom (niet)? Vertel.

Tip! Het kan leuk zijn om even uit te weiden over zogenaamd typische eigenschappen van Belgen, maar ook – zeker als je KJV’ers van andere etnische achtergronden in je groep hebt – over andere nationaliteiten. Zorg er wel voor dat de sfeer aangenaam blijft en dat er geen te negatieve eigenschappen over bepaalde nationaliteiten naar boven komen. Benadruk zeker ook overeenkomsten of gelijkenissen.

Binnen zijn **gezin** zoekt Ari ook naar zijn plaatsje. Enerzijds begrijpt hij niet waarom zijn ouders het bestaan van zijn broer **Bernardo** stil zwijgen en geen foto’s van hem in huis plaatsen. Ari kwam, als kleine jongen, geweldig goed overeen met zijn broer en zou maar wat graag verhalen over hem horen, of toch ten minste een uitleg waarom hij in de gevangenis is beland. Gaandeweg krijgt hij wat meer informatie van zijn ouders, wat hem deugd doet, en wat hun band versterkt. Anderzijds voelt Ari ook een zekere **druk** op zijn schouders, net omdat zijn oudere broer het verknaald heeft bij zijn ouders. Hij heeft het gevoel dat hij een goede en brave jongen moet zijn en dat hij moet waarmaken wat zijn broer niet kon waarmaken. Dante, daarentegen, heeft als enig kind zijn plaats binnen zijn gezin goed gevonden. Hij worstelt slechts met één ding: zijn **geaardheid**. Hij is namelijk heel erg bang dat hij zijn ouders gaat teleur stellen als ze te horen krijgen dat hij homo is.

- Begrijp jij Ari’s gevoel dat hij moet presteren? Waarom (niet)? Vertel.
- Begrijp jij Dantes gevoel dat hij zijn ouders gaat teleur stellen? Waarom (niet)? Vertel.
- Heb jij soms het gevoel dat je jouw plaatsje binnen je gezin moet zoeken? Of dat je op een of andere manier moet presteren voor jouw ouders? Hoezo? Vertel.

Over het derde aspect, **seksueel-relationeel**, hebben we het in het deel hieronder uitgebreider.

Van vriendschap naar ontluikende liefde

Vanaf de prille start van het boek merken we hier en daar een quote of een gedachtegang waaruit we al kunnen opmerken dat er sprake is van een **inniger** gevoel dan een gewone vriendschap.

Aristoteles, die eigenlijk weinig echte vrienden heeft en vaak wordt beschouwd als een buitenbeentje, ziet in Dante een echte, goede vriend, iemand op wie hij kan rekenen en in wiens gezelschap hij graag is. Bij Ari blijft dat echter in eerste instantie een **intern** gevoel, dat hij koste het wat het kost niet naar de buitenwereld wil brengen.

Bij Dante ligt het anders: we merken dat hij Ari als goede vriend ziet en hem zeker niet kwijt wil, maar we weten niet hoe hij zich binnenin voelt (dit heeft natuurlijk ook te maken met het vertelperspectief). Opeens verandert dit echter en zonder het goed en wel te beseffen, lezen we dat Dante tegenover zichzelf toegeeft dat hij liever met een **jongen** wil zoenen dan met een meisje. Hij maakt er ook geen geheim van dat hij aan Ari denkt terwijl hij bijvoorbeeld met een andere jongen, Daniel, zoende. Wat bij Ari als een interne strijd wordt geleverd, gebeurt bij Dante veel meer met woorden, acties en gericht naar de buitenwereld.

Enkele quotes ondersteunen dit langzame **zelfbewustwordingsproces** vanuit Aristoteles:

- “Dante. Ik mocht hem echt heel graag. Heel, heel erg graag.” (p. 38)
- “Ik vroeg me af of hij net zo mooi was geweest als Dante. En ik vroeg me af waarom ik daaraan dacht.” (p. 64)
- “En ik ben dus niet knap?” Dante lachte. ‘Doe niet zo stom’. Het leek of hij zich schaamde. Maar lang niet zo erg als ik. Ik voelde dat ik rood werd. Ook jongens met een donkere huid zoals ik konden blozen.” (p. 74)

- “Het verhaal drong niet echt tot me door, maar Dantes stem was voldoende. Het was alsof ik naar een liedje luisterde.” (p. 127)
- “Ik voelde Dantes handen op mijn schouders, het warme water, de zeep, het washandje. Dantes handen waren groter dan die van mijn moeder. En zachter. Hij was langzaam, zorgvuldig, voorzichtig. Hij gaf me het gevoel dat ik breekbaar was als porselein. Ik deed mijn ogen niet één keer open. We zeiden geen woord. Ik voelde zijn handen op mijn blote borst. Op mijn rug. Hij schoor me. Ik liet hem zijn gang gaan.” (p. 139)
- “En hij zei: ‘Je bent homo, vato, wist je dat?’ Waar had die jongen het in godsnaam over? Was ik homo omdat ik geen heroïne wilde gebruiken? En toen zei ik: ‘Ja, tuurlijk, ik ben homo en ik wil met je zoenen.’” (p. 200)
- “Het echte probleem – voor jou tenminste – is dat jij verliefd op hem bent.” (p. 341)
- “Ik ben een jongen. Hij is een jongen. Het is niet zoals het hoort te gaan.” (p. 342)

We geven ook nog een aantal quotes mee van Dante:

- “Ari, ik hoop dat je de tekening van je stoel mooi vindt. Ik mis je met zwemmen.” (p. 75)
- “En toen zei hij: ‘Ik hou van zwemmen en van jou, Ari, daar hou ik het meest van.’” (p. 145)
- “Hij experimenteerde nog steeds met meisjes, al schreef hij dat hij liever met jongens wilde zoenen. Dat schreef hij letterlijk.” (p. 196)
- “Hij sloeg zijn armen weer om me heen en fluisterde: ‘Ik heb je ontzettend gemist, Ari Mendoza.’” (p. 237)
- “Dante lachte. ‘Ik zoende niet echt met Daniel. In mijn hoofd zoende ik met jou.’” (p. 329)

Enkele vragen om de KJV’ers over dit thema te laten praten:

- Hoe staat Dante tegenover Aristoteles? En Aristoteles tegenover Dante?
- Begrijp jij hun attitudes? Waarom (niet)? Hoe zou jij zelf reageren, in hun plaats?
- In wiens plaats kan jij je het best inleven? Waarom? Vertel.
- Heb je al eens een verhaal over homoseksualiteit gelezen, of is dit het eerste boek? Vind je dat interessant, mooi, ...? Waarom (niet)?
- Zou je nog eens een boek over dit thema willen lezen? Waarom (niet)?
- Hoe zou jij reageren mocht jouw beste vriend(in) vertellen dat hij/zij verliefd op jou is. Zou dat het einde van de vriendschap betekenen, of niet? Vertel.

Tip! Wees je ervan bewust dat het thema “holebi’s” niet voor iedereen even gemakkelijk en evident is om over te praten. Verplicht de KJV’ers niet om iets te vertellen of deel te nemen aan het gesprek als je merkt dat ze zich wat afzijdig houden.

Quotes

Er zijn in het boek heel wat mooie quotes te vinden; een kleine selectie vind je hier maar er zijn er uiteraard nog meer te vinden in het boek zelf. Je kan ze printen, uitknippen en verspreiden op een tafel. Elke KJV’er kiest een quote naar keuze uit: een quote die hen aanspreekt, die ze mooi vinden, of misschien wel waarmee ze helemaal niet akkoord gaan. Vraag hen om de quote te **situëren** in het boek en om uit te leggen **waarom** ze deze quote gekozen hebben.

- “Ik bedacht dat het met gedichten misschien hetzelfde was als met mensen: sommige mensen begreep je meteen en andere niet – en die zou je waarschijnlijk wel nooit helemaal begrijpen.” (p. 33)
- “Woorden waren anders als ze tot leven kwamen.” (p. 34)
- “Ik had de indruk dat je in zijn gezicht de wereld kon zien. Een wereld zonder verdorvenheid. Wauw, een wereld zonder verdorvenheid. Dat was mooi.” (p. 58)
- “Vreemd genoeg voelde ik me door mijn vriendschap met Dante nog veel eenzamer.” (p. 81)
- “Het leek me geweldig om de lucht te zijn. Dan kon ik iets en tegelijkertijd niets zijn. Ik zou noodzakelijk zijn maar ook onzichtbaar. Iedereen zou me nodig hebben en niemand zou me kunnen zien.” (p. 83)
- “Ik had het gevoel dat ik de verdrietigste jongen van het universum was. De zomer was gekomen en gegaan. En de wereld verging.” (p. 149)

- “‘Verandering wordt zwaar overschat.’” (p. 153)
- “‘Dat was dus de truc. Je moest mensen gewoon de waarheid vertellen. Dan geloofden ze je niet en lieten ze je met rust.’” (p. 155)
- “‘Jij en je vader voeren ’s nachts jullie eigen strijd.’” (p. 165)
- “‘Je kan niet verwachten dat je twee kanten op kunt als het eenrichtingsverkeer is.’ Dat vond ik een grappige en interessante manier om het uit te drukken.” (p. 194)
- “‘Ik hield van de zomer en ik haatte de zomer. De zomers hadden hun eigen logica en ze brachten altijd iets in me naar boven. De zomer stond voor vrijheid en jongen zijn en niet naar school hoeven en mogelijkheden en avontuur en ontdekkingen, of: daar zou de zomer dus voor moeten staan. De zomer was een boek vol verwachtingen. Daarom hield ik van de zomer en haatte ik hem. Omdat de zomer me verleidde om ergens in te geloven.’” (p. 231)
- “‘Hij keek zo blij en het verbaasde me opnieuw, dat talent voor geluk dat hij had. Waar kwam dat vandaan? Had ik die blijheid ook in me? Was ik er misschien alleen maar bang voor?’” (p. 237)
- “‘Ophelia zei altijd dat Franny haar Onafhankelijkheidsdag was.’” (p. 284)
- “‘Was ik gewond geweest? Was ik genezen? Misschien leefden we ertussenin. Tussen gewond en genezen zijn in.’” (p. 330)

Tip! Start de bespreking van dit boek met de quotes: er zijn immers heel wat quotes bij die gedachten of gevoelens verwoorden. Van daaruit kan je vertrekken om de belangrijkste personages van het boek te bespreken.

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.